

GÖRSEL SANATLAR ÖĞRETMENİ ADAYLARININ SANAL ORTAMDAKİ MESLEKİ DENEYİMLERİ

Sevgi KAYALIOĞLU

Dr. Öğretim Üyesi, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, sevgi.kayalioglu@hbv.edu.tr, ORCID: 0000-0002-9169-230X

Kayalıoğlu, Sevgi. "Görsel Sanatlar Öğretmeni Adaylarının Sanal Ortamdaki Meslekî Deneyimleri". ulakbilge, 85 (2023 Haziran): s. 494-507. doi: 10.7816/ulakbilge-11-85-03

ÖZ

Korona virüs salgınının yarattığı kriz nedeniyle öğretmen eğitimi kapsamındaki faaliyetler, tüm dünyada olduğu gibi Türkiye’de de uzaktan eğitim yöntemiyle sürdürülmüştür. Bu araştırmanın amacı görsel sanatlar eğitimi alanında uzaktan eğitim yöntemiyle yürütölen ‘Öğretmenlik Uygulaması 1’ dersinin süreçteki avantajlı ve dezavantajlı yönlerinin, öğretmenlik tecrübesine katkılarının ve derse ilişkin beklentilerin açığa çıkarılmasıdır. Bir vaka incelemesi olan çalışmanın katılımcılarını, Türkiye’de üç farklı devlet üniversitesinin görsel sanatlar öğretmenliği bölümünde öğrenim gören 40 öğretmen adayı oluşturmuştur. Araştırmanın verileri, yarı yapılandırılmış görüşme formuyla toplanarak tümevarımcı yaklaşımla analiz edilmiş ve bu aşamada MAXQDA 20.4.0 paket programı kullanılmıştır. Araştırmanın sonunda, süreçte karşılaşılan bazı olumsuzlukların yüz yüze eğitimle ortak sorunlar olduğu anlaşılmıştır. Bununla beraber görsel sanatlar öğretmeni adayları, uzaktan eğitimle yürütölen öğretmenlik uygulaması faaliyetlerini “eşsiz bir deneyim” olarak nitelendirmiş; uzaktan eğitimdeki teknolojiye dayalı alt yapının, gelecekte meslekî tecrübelerine katkı sağlayacağına dair inanç geliştirmiştir. Uzaktan eğitimin sanal öğretmenlik tecrübesi kazandırması ve derslerin teknolojiyle bütünleşik yapısından dolayı dijital yetkinliği artırması gibi durumlar, öğretmenlik uygulamalarının güçlü yönleri arasında görölmüştür. Avantajlı yönlerine karşılık derslere katılan öğrenci sayısındaki azalma, sanal ortamın gerçek sınıf atmosferini temsil edememesi, öğretmen adayı ile öğrenci arasındaki iletişim ve etkileşim sorunları sürecin zayıf yönlerini oluşturmuştur. Sanal sınıf simölasyonu gibi öğretmenlik deneyimine imkân tanıyan yazılımların geliştirilerek mikro öğretim faaliyetlerinin belli bir kısmının bu ortamlarda gerçekleştirilmesi, araştırmanın önerileri arasında sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Öğretmenlik uygulaması, görsel sanatlar, resim-iş eğitimi, uzaktan eğitim, covid-19, korona virüs

Makale Bilgisi:

Geliş: 3 Şubat 2023

Düzeltilme: 16 Mart 2023

Kabul: 2 Nisan 2023

Giriş

Endüstrileşmeyle başlayan, toplumun enformasyon odaklı yapılanmasıyla devam eden ve dijitalleşmeyle hız kazanan eğitsel süreçlerde eğitim sistemlerine yönelik tabii değişimler yaşanmaktadır. Özellikle 21.yüzyıl içerisinde Eğitim 4.0 olarak adlandırılan eğitim sistemlerindeki dönüşüm ve inovatif gelişmeler, bilgiye ulaşmanın çok daha kolaylaşmasına ve öğrenme süreçlerindeki esnekliğin artmasına vesile olmuş; birçok kavrama yönelik bakış açıları değişmiş ve dolayısıyla öğretime yönelik bazı kavramlar da daha sık tartışılmaya başlamıştır. Hayat boyu öğrenme, e-öğrenme, web tabanlı öğrenme, bireysel öğrenme/kendi kendine öğrenme ve bağımsız öğrenme bunlardan bazıları olmuştur. Benzer şekilde uzaktan eğitim de 21.yüzyılın ilk çeyreğinde, teknoloji entegrasyonuna dayalı yapısıyla güncellenerek çağa uyum sağlayan bir öz ile yeniden gündeme gelmiştir.

Hayat boyu eğitim felsefesinin formlarından biri olarak gelişen uzaktan eğitimin fikri alt yapısı, eğitimde fırsat eşitliğinin sağlanması ve bireylerin eğitim ihtiyaçlarının karşılanması düşüncesi üzerine şekillenmiştir. Ortaya çıkış mantığının böyle olmasına karşılık uzaktan eğitim modelinin dünyadaki ve Türkiye'deki gelişim evreleri, bilişim sektöründeki ve teknolojiye ilerlemelerin toplumsal yaygınlığına bağlı olarak birbirinden farklı seyir izlemiştir. Öyle ki uzaktan eğitimin kavramsallaştırılma sürecinin başlangıcı Amerika'da 18.yüzyıla uzanırken Türkiye'de bu süreç, 20.yüzyılın başlarına denk gelmektedir. Kavramsallaştırma safhasının ardından tüm dünyada yazışma kültürüne dayalı mektup yoluyla öğretimle başlayan uzaktan eğitim uygulamaları, radyo ve televizyon gibi görsel ve işitsel araçlarla sürdürülmüş; ülkelerin dijital alt yapılarındaki ilerlemelere koşut olarak önemli aşamalar kaydetmiştir. Türkiye'de özellikle 1950'lerden sonra başlayan dijital devrimle beraber 21.yüzyılda farklı bileşenlerle zenginleşmiştir. İletişim ve eğitim teknolojisinin uzaktan eğitime entegre edilmesi ve yardımcı araçların çeşitlenmesi, bu modelin başlangıç aşamasındaki eksiklerini neredeyse tamamlayan bir güce dönüşmüştür.

Uzaktan eğitimin başlangıcı eş zamanlılıktan uzak, öğretici ve öğrenen arasında mesafelerin bulunduğu ve dolayısıyla öğretenden öğrenene doğru tek yönlü akışın hâkim olduğu bir uygulama stiline dayanmaktadır. Moore (1972) uzaktan eğitimi öğretme davranışlarının, öğrenme davranışlarından ayrı şekilde yürütüldüğü öğretim yöntemleri ailesi olarak tanımlamaktadır. Ona göre öğretmen ve öğrenci arasındaki iletişimin kolaylaştırılması için basılı, elektronik, mekanik veya bu amaca hizmet eden başka cihazların kullanılması gerekmektedir (Moore, 1972: 76). 1980'lerin elektronik devrimi olarak adlandırılabilir durumla ilişkili olan bilgi teknolojisindeki hızlı ilerlemeler, tarihte ilk kez uzaktan yüz yüze öğretmeyi mümkün kılmıştır. Öğrenciler ve öğretmenler çeşitli yerlerden kablo, mikrodalga veya uydu aracılığıyla elektronik olarak birbirine bağlanabildiği için sanal bir sınıf ve grup tabanlı uzaktan eğitim ve öğretim tarzı oluşturmak mümkün hale gelebilmiştir (Keegan, 1998). Bununla beraber artırılmış gerçeklik ve sanal gerçeklik uygulamalarının güncel yaşamda kullanılmaya başlandığı ve nesnelerin interneti (IOT) olarak adlandırılan iletişim ağının yaygınlaştığı bir çağda, söz konusu olanakların ötesine geçilmiştir. Bu gelişmeler, uzaktan eğitimin sınırlarını genişleterek yeni ve yenilenmeye devam eden dünyada bireylerin değişen ihtiyaçlarına karşılık verir bir niteliğe kavuşma yolunda emin adımlarla ilerlemesini sağlamıştır. Öyle ki yalnızca Türkiye özelinde değil; tüm dünyada, olağanüstü durumlarda bu modelin ve eğitimcilerin donanım itibarıyla çağdaşlığı ve güncelliğinin önemi daha derinden anlaşılmıştır. Çin'in Wuhan kentinde 2019 yılının Aralık ayında ortaya çıktığı düşünülen küresel korona virüs salgınıyla tüm dünyada olağanüstü hal ilan edilerek eğitim ve öğretim faaliyetlerinin uzaktan eğitim modeline uygun yürütülmesi kararları, bunun en açık göstergelerinden biridir.

Bilindiği gibi tıp, veterinerlik, hemşirelik, mühendislik alanları gibi tasarım, mimarlık ve güzel sanatlar fakülteleri uygulama ağırlıklı alanların başında gelmektedir. Öğretmenler de mesleklerine başlamadan önce uygulama ağırlıklı staj faaliyetleri gerçekleştirmektedir. Bu uygulamalar, 2018 yılına kadar eğitim fakülteleri lisans programlarının son sınıflarında "Okul Deneyimi II" ve "Öğretmenlik Uygulaması" adıyla gerçekleştirilmiş, bu tarihten sonra "Öğretmenlik Uygulaması 1 ve 2" olarak yeniden düzenlenmiştir. Uygulama ağırlıklı bu dersler, meslekî tecrübe kazanmaya yönelik bir dizi saha pratiklerini kapsamaktadır. Yükseköğretim Kurulu (YÖK) tarafından 2018 yılında güncellenen lisans programlarında, Öğretmenlik Uygulaması derslerinde kazandırılmak istenenler şöyle sıralanmıştır:

- Alana özgü öğretim yöntem ve teknikleriyle ilgili gözlemler yapma,
- Alana özgü özel öğretim yöntem ve tekniklerinin kullanıldığı bireysel ve grupla mikro öğretim uygulamaları yapma,
- Alana özgü etkinlik ve materyal geliştirme,
- Öğretim ortamlarını hazırlama,
- Sınıfı yönetme,
- Ölçme, değerlendirme ve yansıtma yapma (YÖK, 2018: 14).

Staj çalışmalarında "uygulama öğrencisi" olarak adlandırılan öğretmen adayları hizmet öncesinde, üç yıl boyunca kazandığı teorik ve pratik boyuttaki bilgi ve becerileri fakülte öğretim elemanı rehberliğinde ve uygulama öğretmenin gözetiminde fakülte-okul işbirliği kapsamında seçili devlet okullarında deneyimlemektedir. Uzun yıllardan beri yüz yüze eğitim modeliyle yürütülen bu çalışmalar, korona virüs salgınından dolayı uzaktan eğitim modeliyle sürdürülmüştür. Yani görsel sanatlar öğretmeni adayları, salgın döneminde öğretmenliğe ilişkin ilk deneyimlerini uzaktan eğitimle kazanmıştır. Uygulama her ne kadar geçici bir durum olarak görülse de Türkiye’de 6 Şubat 2023’te yaşanan Kahramanmaraş merkezli depremlerin hemen akabinde eğitim ve öğretim faaliyetleri, yine uzaktan eğitimle sürdürülmüştür. Özellikle afet durumlarında ya da olağanüstü hallerde her an devreye alınabilen bu modelle gerçekleştirilen ‘Öğretmenlik Uygulaması 1’ çalışmalarında mevcut durumun betimlenmesinin, uygulamaların ve yöntemin geliştirilmesine katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Salgının başlamasıyla uzaktan eğitimle yürütülen yükseköğretim derslerinin etkililiği ve lisans öğrencilerinin derslere ilişkin değerlendirmeleri, sıkça çalışılan konular arasında olmuştur. Bununla beraber geçmişte öğretmenlik uygulaması ve/veya okul deneyimi derslerinin, farklı branşlarda öğrenim gören öğretmen adaylarının perspektifinden değerlendirilmesine yönelik çalışmalar da yapılmıştır. Alan yazın tarandığında Türkiye’de öğretmenlik uygulaması dersini, uzaktan eğitim ekseninde konu alan az sayıda çalışma olduğu anlaşılmıştır (Akmeşe ve Kayhan, 2021; Güven ve Uçar, 2021; Koç, 2021; Yiğit, 2022). Uzaktan eğitim sürecinde görsel sanatlar öğretmeni adaylarının meslekî deneyimleri hakkında fikir veren bir çalışmaya ise henüz rastlanmamıştır.

Amaç

Mevcut araştırmada, görsel sanatlar öğretmeni adaylarının uzaktan eğitimle yürütülen ‘Öğretmenlik Uygulaması 1’ dersine yönelik bakış açılarının betimlenmesi ve değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Ana konu çerçevesinde, aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır.

- 1) Görsel sanatlar öğretmeni adayları için Öğretmenlik Uygulaması 1 dersinin uzaktan eğitimle yürütülmesinin avantajları nelerdir?
- 2) Görsel sanatlar öğretmeni adayları için Öğretmenlik Uygulaması 1 dersinin uzaktan eğitimle yürütülmesindeki dezavantajlar nelerdir?
- 3) Öğretmenlik Uygulaması 1 dersinin, görsel sanatlar öğretmeni adaylarının öğretmenlik tecrübesine katkıları nelerdir?
- 4) Görsel sanatlar öğretmeni adaylarının Öğretmenlik Uygulaması 1 dersine yönelik beklentileri nelerdir?

Yöntem

Araştırmanın Deseni

Bu araştırma, nitel araştırma modellerinden vaka (durum) çalışmasına göre tasarlanmıştır. Nitel araştırmalarda; insanların yaşamları, deneyimlerini nasıl anlamlandırdıkları ve bunları nasıl yorumladıkları incelenmektedir (Merriam ve Tisdell, 2016). Sosyal olarak yapılandırılmış olguların ve deneyimlerin anlamlandırılma biçimleri, nitel araştırma yöntemlerinin yoğunlaştığı konulardır (Denzin ve Lincoln, 2005). Nitel araştırma metodlarından biri olan durum çalışmalarında ise vaka temelli bir sorgulama yöntemi benimsenmektedir. Durum çalışmalarının temel amacı, bireylerin kendi doğal ortamlarındaki deneyimlerinin ve içsel bakış açılarının ortaya çıkarılmasıdır. Durum çalışmaları; bireylerin, grupların, olayların veya programların tanımlanması ve analiz edilmesi süreçlerini kapsamaktadır (Merriam, 2013). Bu perspektiften mevcut araştırmada nitel modelin seçilme gerekçesi, ‘Öğretmenlik Uygulaması 1’ dersinin ilk kez uzaktan yürütülmesi nedeniyle görsel sanatlar öğretmeni adaylarının bu süreci nasıl anlamlandırdıklarının ortaya çıkarılmak istenmesidir.

Örneklem

Araştırmanın örnekleme amaçlı örnekleme yöntemlerinden, tipik durum örnekleme kullanılarak belirlenmiştir. Bu yöntemde veriler toplanırken araştırma problemiyle ilişkili olan durumlar arasından, sıra dışı olmayan ve ortalamayı yansıtan biri ya da birkaçı seçilebilmektedir. Böylece tipik, normal ya da vasat durumlarla ilgili bilgi toplanabilmektedir (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2010). Ayrıca bu yöntem, yeni bir uygulamanın veya bir yeniliğin tanıtılması amacıyla yeniliğin ya da uygulamanın gerçekleştirildiği bir veya birkaç durum arasından seçim yapılması suretiyle de uygulanabilmektedir. Böylece araştırılan konuyla ilgili, örnek bir bakış açısı kazandırılabilir (Yıldırım ve Şimşek, 2008). ‘Öğretmenlik Uygulaması 1’ dersinin uzaktan eğitimle çevrimiçi (senkron/eş zamanlı) ya da çevrimdışı

(asenkron/eş zamansız) olarak yürütülmesi, Covid-19 salgını nedeniyle alınan tedbirler çerçevesinde ilk kez denenen bir uygulamadır. Türkiye'deki resim-iş eğitimi (görsel sanatlar öğretmenliği) bölümlerinde öğretmenlik uygulamaları, köklü üniversitelerden genç üniversitelere kadar bu yöntemle sürdürülmüştür. Örneklem belirlenirken üniversitelerin kuruluş yılları dikkate alınmış; bu doğrultuda heterojen yapıyı temsil edecek şekilde 2006'da kurulan A Üniversitesi, 1926'da kurulan B Üniversitesi ve 1982'de kurulan C Üniversitesi örnekleme dâhil edilmiştir. Belirlenen üniversitelerin görsel sanatlar öğretmenliği bölümlerinde gerçekleştirilen öğretmenlik uygulamalarının, kazandırılan deneyimlerin ve yaşanan sorunların diğer üniversitelerdeki süreçler hakkında bilgi verecek nitelikte tipik ve ortalama bir durumu temsil ettiği varsayılmıştır.

Katılımcılar

Bu araştırmaya, 2020-2021 eğitim ve öğretim yılı güz döneminde üç farklı devlet üniversitesinin son sınıflarında öğrenim gören 40 görsel sanatlar öğretmeni adayı katılmıştır. Öğretmen adaylarının demografik değişkenlerine göre dağılımları, Tablo 1'de gösterilmiştir. Buna göre katılımcıların 29'u (72,5) kadın, 11'i (%27,5) erkektir. Katılımcıların öğrenim gördükleri üniversitelere göre dağılımları şu şekildedir: A Üniversitesi 21 (%52,5), B Üniversitesi 10 (%25), C Üniversitesi 9 (%22,5).

Tablo 1. Demografik Değişkenlere Göre Dağılım

Değişken	Özellik	Frekans (f)	Yüzde (%)
Cinsiyet	Kadın	29	72,5
	Erkek	11	27,5
Üniversite	A	21	52,5
	B	10	25
	C	9	22,5
Gözlemlenen Sınıf Düzeyleri	5.Sınıf	9	22,5
	6.Sınıf	10	25
	7.Sınıf	12	30
	8.Sınıf	8	20
	9.Sınıf	18	45
	10.Sınıf	13	32,5
	11.Sınıf	12	30
Gözlemlenen Dersler	12.Sınıf	4	10
	Görsel Sanatlar	26	65
	Desen	15	37,5
	Temel Sanat Eğitimi	9	22,5
	Grafik Tasarım	4	10
	Çağdaş Dünya Sanatı Tarihi	4	10
	Geleneksel Türk Sanatları	4	10
	İki Boyutlu Sanat Atölye	3	7,5
	Genel Sanat Tarihi	3	7,5
	Estetik	2	5
Türk İslam Sanatı Tarihi	1	2,5	
Sanat Eserleri Analizi	1	2,5	
Bilişim Ağları ve Sosyal Medya Platformları	ZOOM	36	65,45
	WhatsApp	11	19,99
	EBA (Eğitim Bilişim Ağı)	5	9,09
	Google Meet	3	5,45

Tablo 1'de görüleceği gibi öğretmen adayları derslere en çok 9.sınıf (%45), 10.sınıf (%32,5), 11.sınıf (%30) ve 7.sınıf (%30); en az, 12.sınıf düzeyinde (%10) katılmıştır. Yani staj çalışmalarlarıyla kazanılan deneyim, büyük ölçüde ortaöğretim düzeyinde gerçekleşmiştir. Ayrıca öğretmen adayları ortaokul düzeyinde tabii olarak yalnızca Görsel Sanatlar (%65) dersine katılmışken lise düzeyinde Desen (%37,5), Temel Sanat Eğitimi (%22,5), Grafik Tasarım (%10), Çağdaş Dünya Sanatı Tarihi (%10), Geleneksel Türk Sanatları (%10), İki Boyutlu Sanat Atölye (%7,5), Genel Sanat Tarihi (%7,5), Estetik (%5), Türk İslam Sanatı Tarihi (%2,5) ve Sanat Eserleri Analizi (%2,5) derslerini deneyimleme fırsatı bulmuştur. Dolayısıyla ortaöğretim düzeyinde yapılan staj faaliyetleri, farklı derslerle ilgili görüş sahibi olunmasını sağlamıştır. Öğretmen

adayları, uygulama okulundaki dersleri takip etme noktasında ise toplamda dört teknoloji platformu kullanmıştır. Bunlar sırasıyla ZOOM (%65,45), WhatsApp (%19,99), EBA (%9,09) ve Google Meet (%5,45) olmuştur.

Veri Toplama Aracı ve Uygulama

Verilerin toplanmasında, araştırmacı tarafından geliştirilen görüşme formu kullanılmıştır. İlk aşamada dört temel boyuttan ve bunlar çerçevesinde belirlenen farklı sayıdaki sorulardan oluşan taslak form, "Uzman Değerlendirme Formu" eşliğinde beş uzmana gönderilmiş ve uzmanlara her soru için üç seçenek sunulmuştur. Bunlar "Uygun (2)", "Düzeltilip kullanılabilir (1)" ve "Uygun değil (0)" şeklindedir. Uzmanların puanları çerçevesinde her bir soru yeniden incelenmiş ve ortalaması 0,70'in altındaki sorular, formdan çıkarılmıştır. Diğer sorular ise geri bildirimler doğrultusunda revize edilmiştir.

Formun son hali, üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde demografik bilgileri kapsayan beş soru (cinsiyet, üniversite adı, uygulamanın yapıldığı sınıf düzeyi, uygulama yapılan dersler ve kullanılan teknolojik platformlar), ikinci bölümde öğretmenlik uygulamalarının niteliğine yönelik üç soru (avantajlar, dezavantajlar, öğretmenlik mesleğine katkısı), üçüncü bölümde ise derse ilişkin beklentilerin belirlenmesine yönelik bir soru yer almaktadır. Katılımcılara yöneltilen açık uçlu görüşme soruları şöyledir:

a) Öğretmenlik Uygulaması 1 dersinin uzaktan öğretimle gerçekleştirilmesinin olumlu (avantajlı) yönleri nelerdir?

b) Öğretmenlik Uygulaması 1 dersinin uzaktan öğretimle gerçekleştirilmesinin olumsuz (dezavantajlı) yönleri nelerdir?

c) Öğretmenlik Uygulaması 1 çalışmaları kapsamında yapılan etkinliklerin, öğretmenlik tecrübenize olan katkısına yönelik değerlendirmeleriniz nasıldır?

d) Yeni dönemde Öğretmenlik Uygulaması 1 çalışmalarının uzaktan yürütülmesi durumunda derse ilişkin beklentileriniz nelerdir?

Görüşme formu son haline kavuşturulduktan sonra "Google Formlar" üzerinde dijital ortama aktararak öğretmen adaylarına, araştırma örnekleminde yer alan üniversitelerin fakültelerindeki uygulama öğretim elemanları aracılığıyla ulaştırılmıştır. Süreç içinde iki kez hatırlatma yapılarak araştırmaya katılım oranı artırılmaya çalışılmış, buna karşılık 40 katılımcı tarafından yanıt alınmıştır.

Verilerin Analizi

Görsel sanatlar öğretmeni adaylarının perspektifinden 'Öğretmenlik Uygulaması 1' dersinin uzaktan eğitim sürecindeki olumlu ve olumsuz yönlerinin, meslekî tecrübeye katkılarının ve sürece/derse ilişkin beklentilerin belirlenmesine yönelik görüşme sorularına verilen yanıtlar içerik analiziyle değerlendirilmiştir. Araştırma sorularının analizinde, yanıtlar satır satır incelenerek kodlar oluşturulmuş ve ardından kategorilere ulaşılmıştır. Kategorilerin geliştirilmesinde, açık yaklaşım benimsenmiştir. Açık yaklaşıma göre kategoriler, önceden belirlenmek yerine mesaj taşıyan unsurların gözden geçirilmesiyle sonradan oluşturulmaktadır (Bilgin, 2014: 14). Bu bağlamda analiz birimlerine ait kategoriler, biri araştırmacının kendisi diğeri ise bağımsız bir araştırmacı olmak üzere iki uzman tarafından ayrı ayrı oluşturularak karşılaştırılmıştır. Kategorilerin güvenilirlik katsayıları, Miles ve Huberman'ın (1994) güvenilirlik formülüyle (Güvenirlik=görüş birliği/görüş birliği+görüş ayrılığı) hesaplanmıştır. Karşılaştırmalara ilişkin işlemler, Tablo 2'de gösterilmiştir.

Tablo 2. Kategorilerin Güvenirlik Katsayılarına İlişkin İşlemler

Araştırma Sorusu	Kategori Sayıları		Yapılan İşlem	Güvenirlik Katsayısı
	Birinci Uzman	İkinci Uzman		
1	3	3	--	1,00
2	5	5	--	1,00
3	4	5	1 kategori üzerinde uzlaşım	0,80
4	5	6	1 kategori üzerinde uzlaşım	0,80
Güvenirlik katsayısının ortalaması				0,90

Tablo 2'den hareketle kodlayıcılar arasındaki uyum katsayılarının her bir kategori için 0,80-1,00 aralığında bulunduğu, genel ortalama dikkate alındığında (0,90) kategorilerin güvenilirlik düzeylerinin yüksek olduğu ve güvenle kullanılabileceği anlaşılmıştır. Araştırma verilerini oluşturan görüşlerin sunulmasında, güvenilirliği artırmak adına görüşmecilerin söylemlerinden doğrudan alıntılar yapılmıştır. Yanıtlar

aktarılrken katılımcılara tayin edilen kod ve sıra numarası belirtilmiştir (Ör. K1, K5, K13... K40).

Bulgular

Araştırmanın Birinci Sorusuna İlişkin Bulgular

Araştırmanın birinci sorusu, "Görsel sanatlar öğretmeni adayları için Öğretmenlik Uygulaması 1 dersinin uzaktan eğitimle yürütülmesinin avantajları nelerdir?" şeklindedir. Verilen yanıtlar "yönetme özgü", "meslekî" ve "kişisel" olmak üzere üç temel kategori altında toplanmıştır. Kategoriler altında yer alan kodlar, Tablo 3'te gösterilmiştir.

Tablo 3. Öğretmenlik Uygulaması 1 Dersinin Uzaktan Eğitimle Yürütülmesinin Avantajları

Kategoriler	Kodlar	f
Yönetme özgü olanaklar	Ekonomiklik	8
	Zaman ve mekân esnekliği	3
	Tekrar izleme imkanı	1
	Eğitim devamlılığı sağlama	1
	Bireysel öğrenme hızına uygunluk	1
Meslekî olanaklar	Uzaktan eğitimde öğretmenlik deneyimi kazanma	7
	Teknolojik yeterliliği artırma	6
	İçerik zenginliği sunma	6
	Gözlem çeşitliliği imkânı	2
	Sunum kolaylığı	2
	Gözlem yapma kolaylığı	1
	Meslekî bilinç kazandırma	1
Kişisel olanaklar	Ev ortamının rahatlığı	5
	Salgından korunma	2
	Akademik başarıyı artırma	1
	Özgüven sağlama	1

Görsel sanatlar öğretmeni adayları için 'Öğretmenlik Uygulaması 1' dersinin uzaktan eğitimle yürütülmesinde ön plana çıkan avantajlar, özellikle ekonomiklik (f:8) ile zaman ve mekân esnekliği (f:3) olmuştur. Uzaktan eğitimde öğretmenlik deneyimi kazanma (f:7), teknolojik yeterliliğin artırılması (f:6) ve ders içeriğinin zenginleştirilmesi (f:6) en sık zikredilen meslekî avantajlar arasında görülmüştür. Bununla beraber uzaktan eğitim sayesinde gözlemlenebilen sınıf sayısının artması; bir diğer ifadeyle gözlem çeşitliliği imkânı (f:2) doğması da dikkate değer meslekî bir faydadır. Kişisel avantajlarda ise ev ortamının rahatlığı (f:5) fikri üzerinde yoğunlaşma vardır (Tablo 3).

Uzaktan eğitimin avantajlarına ilişkin görsel sanatlar öğretmeni adaylarının görüşlerinden bazıları şöyledir: "Uzaktan eğitimle esnek zamanlarda ve daha rahat edebilecekleri mekânlarda derse katılım sağlanabiliyor" (K7). "Yolda gidip gelirken zaman kaybı olmuyor. Hem de pandemi risk taşıyor" (K36). "Youtube'tan öğrenciler için açılan konu ile alakalı videolar, bölüm ile alakalı ekstra bilgilendirmeler oldukça faydalı oldu" (K10). "Daha fazla görsel gösterme şansımız oldu" (K20). "Teknolojiyle iç içe derslerin gerçekleştirilmesinin, geleceğe dönük avantajlı bir adım olduğunu düşünüyorum" (K18). "Daha çok görsel sunabilmemiz ve yurt dışında yapılan aktivitelerin öğrencilerin görmesine olanak sağlması..." (K14). "Atandığımız zamanda teknolojik ders anlatımlarımda zorlanmayacağımı düşünüyorum" (K1). "Kendimi kamera karşısında daha rahat ve derse hâkim hissettim" (K19). "Dersi anlatımda kolaylık sağladı. Daha az heyecanlandım ve daha iyi odaklanabildim" (K15). "Bu şekilde az bir zamanla daha çok etkinlik, uygulama yapılmıştır" (K23). "Bütün lise kademelerinin ders işleniş tarzını görmüş olduk" (K30). "Sadece bize ait olan günden farklı zamanlardaki farklı derslere katılmak da en büyük avantajlı durumdur" (K23).

Araştırmanın İkinci Sorusuna İlişkin Bulgular

Araştırmanın ikinci sorusu, "Görsel sanatlar öğretmeni adayları için Öğretmenlik Uygulaması 1 dersinin uzaktan eğitimle yürütülmesindeki dezavantajlar nelerdir?" şeklindedir. Bu kapsamda uygulamanın olumsuz tarafları "meslekî bileşenler", "öğretmen adayı-öğrenci ilişkisi", "öğretmen adayı-uygulama öğretmeni ilişkisi", "yönetsel beceriler" ve "teknolojik olanaklar" şeklinde beş kategoriye ayrılmıştır. Kategorilerin altında yer alan kodlar, Tablo 4'te gösterilmiştir.

Tablo 4. Öğretmenlik Uygulaması 1 Dersinin Uzaktan Eğitimle Yürütülmesinin Dezavantajları

Kategoriler	Kodlar	f
Meslekî bileşenler	Fiziksel ortamın temsili sorunu	19
	Meslekî deneyim kazanamama	12
	Gözlem güçlüğü	3
	Geri bildirim-düzeltilme güçlüğü	2
	Değerlendirme güçlüğü	1
Öğretmen adayı-öğrenci ilişkisi	İletişim eksikliği	8
	Etkileşim yetersizliği	8
	Katılım yetersizliği	5
Öğretmen adayı-uygulama öğretmeni ilişkisi	İletişim eksikliği	1
	Geri bildirim yetersizliği	1
Yönetmel beceriler	Sınıf yönetimi sorunu	5
	Zaman yönetimi sorunu	1
Teknolojik olanaklar	İnternet sorunu	4

Uzaktan eğitimle gerçekleştirilen 'Öğretmenlik Uygulaması 1' dersinin dezavantajlı durumları, büyük ölçüde meslekî bileşenlerle ilgilidir. Aday öğretmenler, meslekî açıdan özellikle sanal ortamın fiziksel ortamı temsil edemediğini ($f:19$) ve meslekî deneyim kazanamadıklarını ($f:12$) düşünmektedir. Bununla beraber sanal ortamda gözlem yapmanın zorluğuna ($f:3$) da dikkat çekilmiştir. Öğretmen adayı ile öğrenci ilişkisi açısından iletişim eksikliği ($f:8$), etkileşim yetersizliği ($f:8$) ve katılım yetersizliği ($f:5$) karşılaşılan önemli sorunlar arasında sayılmıştır. Yönetmel becerilerin gelişimi açısından sınıf yönetimini konusunda hissedilen eksiklikler ($f:5$) ve teknolojik açıdan internette yaşanan sorunlar ($f:4$) da dezavantajlı diğer durumlar arasında öne çıkmaktadır (Tablo 4).

Görsel sanatlar öğretmeni adaylarının uzaktan eğitimin dezavantajlarına dair söylemlerinden bazıları şöyledir: "En başta uygulama öğretmeni ve öğrencileri tanıyarak sağlıklı iletişim kurulduğunu düşünmüyorum" (K28). "Öncelikle çocuklarla bir etkileşimimiz yok. Sınıf ortamı, okul ortamı, işleyişi, ruhunu algılayamadım. Bugüne kadar etkinlik ve materyal dersinde öğrendiklerimi uygulayamadım çünkü hepsi sınıf ortamı için geçerli olan uygulamalardır" (K32). "Öğrencileri tanıyamıyorsunuz çünkü pek azı derse düzenli katılım sağlıyor. Derse ara verdikten sonra bazı öğrenciler derse tekrar katılım sağlamıyor" (K23). "EBA'dan ders işlendiği için çoğu zaman derslere katılıp işleyişi göremedim" (K38). "Sınıf ortamında kontrolü nasıl sağlayabileceğimi deneyimlemek isterdim" (K15). "Uygulamalı derslerde yapılan çalışmayı ve özveriye fotoğraflar üzerinden değerlendirmek sağlıklı bir etkileşim ve zor bir süreç olarak geçiyor" (K23). "Sormak istenilen soruların tümünü soramıyorduk. Sağlıklı bir geri dönüşüm yoktu" (K3). "Kamera açılmıyorsa öğrenci dersle alakadar mı başında mı takibi zor olabiliyor" (K34).

Araştırmanın Üçüncü Sorusuna İlişkin Bulgular

Araştırmanın üçüncü sorusu, "Öğretmenlik Uygulaması 1 dersinin, görsel sanatlar öğretmeni adaylarının öğretmenlik tecrübesine katkıları nelerdir?" şeklindedir. Bu katkılar "pedagojik", "iletişimsel", "teknolojik", "kişisel" ve "öğrenme yaşantılarına yönelik" olmak üzere beş kategori altında değerlendirilmiş olup bunlara ilişkin kodlar, Tablo 5'te gösterilmiştir.

Tablo 5. Öğretmenlik Uygulaması 1 Dersinin Öğretmenlik Tecrübesine Katkıları

Kategoriler	Kodlar	f
Pedagojik	Meslekî bilgi ve beceri kazanma	16
	Yönetmel beceri kazanma	2
İletişimsel	Öğrenci-öğretmen iletişimi kurma	5
Teknolojik	Uzaktan eğitimde öğretmenlik deneyimi kazanma	10
	Teknolojik yeterliliği artırma	2
Kişisel	Çalışma disiplini kazanma	1
	Ders işlenişini öğrenme	4
Öğrenme Yaşantılarına Yönelik	Eğitim ve öğretim faaliyetlerine hazırlanma	3
	Yöntem ve teknik pratiği yapma	2
	Etkinlik tasarlama	2
	Değerlendirme yaklaşımlarını öğrenme	2

'Öğretmenlik Uygulaması 1' dersinin görsel sanatlar öğretmeni adaylarının öğretmenlik tecrübesine katkısı, şu iki yeterlilikte yoğunlaşmaktadır: "Meslekî bilgi ve beceri kazanma" ve "uzaktan eğitimde öğretmenlik deneyimi kazanma". Pedagojik ve teknolojik boyutlardaki bu katkıların yanı sıra 'Öğretmenlik Uygulaması 1' dersi öğrenme yaşantılarına yönelik olarak da ders işlenişini öğrenme ($f:4$), eğitim ve öğretim faaliyetlerine hazırlanma ($f:3$), yöntem ve teknik pratiği yapma ($f:2$), etkinlik tasarlama ($f:2$) ve değerlendirme yaklaşımlarını öğrenme ($f:2$) gibi çeşitli katkılar sunmuştur (Tablo 5).

Görsel sanatlar öğretmeni adayları, uzaktan eğitimle yürütülen öğretmenlik uygulaması faaliyetlerinin öğretmenlik tecrübelerine katkılarını şöyle ifade etmiştir: "Teknolojiyi daha iyi kullanmayı ve faydalarını öğrenmiş olduk" (K21). "Eğitim sürecini bambaşka koşullarda nasıl gerçekleştirebilirim üzerine düşünmemi sağladı. Öğretmenlik anlayışına yenilik ve esneklik kazandırdı. Bunu bir şans olarak görüyorum" (K34). "Bir pandemi döneminde nasıl ders anlatılır öğrenmiş oldum. Yeni dünya düzeni içinde öğretmenlik becerimize de bunu eklemiş olduk" (K14). "Dersten önce nasıl hazırlanması gerektiğini ders esnasında öğrenciyi nasıl yöneteceğini dersi hangi yöntem ve teknikler ile anlatacağımı öğrendim" (K1). "Öğrencilerle nasıl iletişim kurulacağı, ders sürecinin nasıl ilerlediğini, ders anlatımının nasıl yapılacağı ve öğrencilerin ilgilerinin ne şekilde çekilebileceğini öğrendim" (K7). "Çalışma kâğıtları hazırlarken ve değerlendirme ölçütleri hazırlarken faydası olur diye düşünüyorum" (K38).

Araştırmanın Dördüncü Sorusuna İlişkin Bulgular

Araştırmanın dördüncü sorusu, "Görsel sanatlar öğretmeni adaylarının Öğretmenlik Uygulaması 1 dersine yönelik beklentileri nelerdir?" şeklindedir. Bu kapsamda beklentiler "öğretmen adayı", "uygulama öğretim elemanı", "uygulama öğretmeni", "dersler", "teknolojik olanaklar" ve "derslerin yürütülme şekli" açısından altı kategoride değerlendirilmiştir. Kategorilere yönelik kodlar, Tablo 6'da gösterilmiştir.

Tablo 6. Öğretmenlik Uygulaması 1 Dersinin Uzaktan Eğitimle Yürütülmesine İlişkin Beklentiler

Kategoriler	Kodlar	f
Öğretmen Adayı	Ders anlatımı imkanının artırılması	2
	Yönlendirme yapılması	2
Uygulama Öğretim Elemanı	Geri bildirim verilmesi	2
	Öğrenci takibinin yapılması	1
Uygulama Öğretmeni	Meslekî paylaşımlarda bulunulması	1
	Ders etkinliklerinin artırılması	2
Dersler	Ders süresinin artırılması	1
	Doküman paylaşımının artırılması	1
	Ders etkinliklerinin azaltılması	1
	Dijital platformun değiştirilmesi	4
Teknolojik Olanaklar	İnternet alt yapısının güçlendirilmesi	1
	Erişimin kolaylaştırılması	1
	Yüz yüze eğitime geçilmesi	8
Derslerin Yürütülme Şekli	Uzaktan eğitime devam edilmesi	5

Görsel sanatlar öğretmeni adaylarının 'Öğretmenlik Uygulaması 1' dersine ilişkin öncelikli beklentisi -uzaktan eğitimin sürdürülmesini isteyenler olsa da- bu dersin, yüz yüze devam etmesi ($f:8$) yönündedir. Adayların gelecekteki beklentileri kendilerine daha fazla ders anlatımı yapma imkânı sunulması ($f:2$), fakülte öğretim elemanlarının uygulamalara ilişkin yönlendirme yapması ($f:2$) ve geri bildirim vermesi ($f:2$) yönündedir. Bununla beraber uygulama öğretmenlerinden de öğrenci takibini yapmaları ($f:1$) ve adayların anlattığı derslerle ilgili meslekî paylaşımlarda bulunmaları ($f:1$) istenmektedir. Derslere yönelik farklı talepler söz konusu iken derslerin yürütülmesinde kullanılan dijital platformun değiştirilmesi ($f:4$) teknolojik açıdan en çok dile getirilen beklentidir (Tablo 6).

Görsel sanatlar öğretmeni adaylarının beklentilerini açıklayan ifadeler şöyledir: "Staj belgelerimizi doldurmak için bulunan soruları ders dışında online toplantılar yaparak staj okulundaki öğretmenimize sorduk. Bu şekilde öğrenmek kitaptan bilgi okumak gibi verimsizdi, ders içerisinde kurumsal işleyişi anlatması gerektiğini ve bizlerin bu sunu içerisinde bazı bilgileri yakalayabilmemiz bence daha doğru olurdu" (K31). "Uygulama öğretmenleri ders içi anlatımların arkasından yönlendirmeler ve düzenlemeler yapıp bilgi, deneyim ve tecrübelerini paylaşırsa aday öğretmenler daha çok tecrübe ve bilgi sahibi olabilir" (Ö2). "Çocukların rahatlıkla erişebileceği sistem olmalı" (K20). "Ders süresinin biraz daha uzun olması olabilir" (K14). "Daha fazla ders anlatımı yapmak isterim" (K15). "Biz stajyer öğrencilerin sırtına çok yük

binmese güzel olur. Ne de olsa başka çalışmamız gereken dersler de var. Kpss gibi" (K10). "Özellikle EBA sistemine, stajyer öğretmenler de erişebilmelidir" (K37). "Uzaktan devam etmesinin sağlık açısından da teknolojik açıdan da olumlu olduğunu, olacağını düşünüyorum" (K18).

Sonuç ve Tartışma

Öğretmenlik uygulaması dersi, öğretmen kimliğinin inşası sürecinde önemli bir yere sahiptir. Bu çerçevede çalışmada, bir dizi staj faaliyetini içeren; teorik bilginin meslekî uygulamalarla harmanlandığı öğretmenlik uygulaması faaliyetlerinin uzaktan eğitimle yürütülmesinin avantajları, dezavantajları, öğretmenlik tecrübesine katkıları ve derse yönelik beklentiler görsel sanatlar öğretmeni adaylarının perspektifinden araştırılmıştır. Yapılan incelemede; öğretmenlik uygulamalarının uzaktan eğitimle yürütülmesinin "yönteme özgü", "meslekî" ve "kişisel" avantajlarının olduğu anlaşılmıştır. Uygulamalar "meslekî bileşenler", "öğretmen adayı-öğrenci ilişkisi", "öğretmen adayı-uygulama öğretmeni ilişkisi", "yönetmel beceri kazanma durumu" ve "teknolojik olanaklar" açısından da dezavantajlı bulunmuştur. Bununla beraber uzaktan eğitimle yürütülen 'Öğretmenlik Uygulaması 1' dersinin öğretmen adaylarının meslekî tecrübelerine "pedagojik", "iletişimsel", "teknolojik", "kişisel" açıdan ve "öğrenme yaşantısı" açısından katkı sunduğu belirlenmiştir. Derse yönelik beklentiler ise "uygulama öğretim elemanı", "uygulama öğretmeni", "öğretmen adayı", "dersler", "derslerin yürütülme şekli" ve "teknolojik olanaklar" boyutlarıyla ortaya konulmuştur.

Buna göre mevcut çalışmada uzaktan eğitim modeliyle yürütülen öğretmenlik uygulaması faaliyetleri, görsel sanatlar öğretmeni adayları tarafından "eşsiz bir deneyim" olarak tanımlanmıştır. Bunun en temel sebebi gerek teknolojik gerekse meslekî açıdan içinde bulunulan dijital çağa entegre olunduğu ve gelecekte öğretmenliğin bir kısmının ya da tamamının uzaktan eğitimle yürütülmesi durumunda her koşul ve şarta hazır olduğu düşüncesinden ileri gelmektedir. Bu görüş, İnanç ve Karaduman'ın (2020) araştırma sonuçlarıyla da desteklenmektedir. Söz konusu çalışmada öğretmen adaylarının pandemi sürecinde öğretmenlik yapmaları durumunda zorlukların üstesinden gelebileceğine inandıkları, kendilerini yeterli hissettikleri, sürece uyum sağlamak için gerekli motivasyona sahip oldukları anlaşılmıştır. Yani eğitimde yaşanan dönüşüm çerçevesinde dijital eğitim modelini ve bilgi teknolojilerini kullanmayı öğrenen öğretmen adayları, sanal öğretmenlik deneyimini olumlu algılayarak önemli bir fırsat olarak değerlendirmiştir.

Görsel sanatlar öğretmeni adaylarının perspektifinden, öğretmenlik pratiklerinin uzaktan eğitim yöntemiyle yürütülmesinin meslekî ve teknolojik açıdan en önemli faydaları, "uzaktan eğitimle öğretmenlik deneyimi kazanılması" ve "teknolojiyi dersle bütünleştirebilme yeterliliğinin artırılması" olmuştur. Derslerin işlenmesinde video paylaşım platformları, sunum yazılımları gibi görsel ve işitsel destek sağlayan teknolojik olanakların kullanılarak "ders içeriğinin zenginleştirilmesi" ve "sunum yapmanın kolaylığı" öğretim faaliyetlerini olumlu etkileyen meslekî faydalar arasında sayılmıştır. Benzer şekilde bir başka çalışmada uzaktan eğitimin öğretmenlik uygulamalarında dijital ortamda alternatif yöntemler kullanma, dijital materyal geliştirme ve çevrimiçi ders deneyimi kazanma gibi avantajlar sağladığı anlaşılmıştır (Yiğit, 2022). Adaylara derslere katılım konusunda tanınan esnekliğe bağlı olarak "farklı sınıfların gözlemlenebilmesi" ve "farklı ders işleniş tarzlarının görülmesi" de yine dikkat çeken meslekî faydalar arasındadır.

Bununla beraber öğretmenlik uygulamalarının uzaktan eğitim yöntemiyle yürütülmesi özellikle zaman kaybını azaltmış, ulaşım sorununu ortadan kaldırmış, derslerin kısa ve öz şekilde ilerlemesini sağlamıştır. Bu nedenle uzaktan eğitimin doğasında olan "ekonomiklik" ile "zaman ve mekân esnekliği", yönteme özgü önemli avantajlar arasında öne çıkmıştır. Bu sonucu destekleyen çok sayıda araştırma yapılmıştır (Ekiz, 2020; Er Türküresin, 2020; Sakarya ve Zahal, 2020, Yolcu, 2020; Kayaloğlu, 2021; Yiğit, 2022). Yeşilyurt ve Semerci'nin (2012) çalışmasında uygulama okullarının uzaklığı, öğretmenlik uygulamalarında karşılaşılan sorunlar arasında gösterilmiştir. Nitekim mevcut çalışmanın sonuçlarından hareketle uzaktan eğitimle bu problemin, bertaraf edildiği söylenebilir.

Uzaktan yürütülen 'Öğretmenlik Uygulaması 1' dersinde, pedagojik açıdan genel itibarıyla "öğretmenlik mesleğine ilişkin bilgi ve beceriler" kazandırılmış; ders hazırlığı, ders işleniş, yöntem ve teknik uygulamaları, etkinlik hazırlama, değerlendirme yapma gibi "öğrenme yaşantılarına yönelik konularda tecrübe" sağlanmıştır. Bu sonuç, uzaktan öğretmen yetiştirme uygulamalarına yönelik yapılan çeşitli araştırmaların sonuçlarıyla da tutarlılık göstermektedir (Morrison ve Sepulveda Escobar, 2020; Yiğit, 2022).

Avantajlı yönlerine karşılık öğretmen adaylarının büyük çoğunluğu, uzaktan eğitimin 'Öğretmenlik Uygulaması 1' dersi uygulamalarında yetersiz kaldığını ve sürecin verimsiz geçtiğini düşünmektedir. "Uzaktan eğitimin fiziksel sınıf ortamını temsil edememesi" ve "sanal derslerde yeterli pratik imkânının bulunmaması" bunun en temel gerekçesi olarak gösterilmiştir. Her ne kadar bu sürecin pedagojik açıdan yönetsel beceri kazandırdığını ifade edenler olsa da bizzat sınıf ortamında uygulama sahası bulan sınıf

yönetimi becerisinin geliştirilememesi, uzaktan eğitimde ciddi bir yönetsel eksiklik olarak görülmüştür. Yiğit'in (2022) araştırması da bu süreçte, gerçek bir okul ortamında bulunulmadığı için sınıf yönetimi becerisinin yeterli düzeyde desteklenemediğini ortaya çıkarması bakımından araştırma sonucuyla tutarlılık göstermektedir. Öğretmen adaylarının daha öncesinde böyle bir deneyime sahip olmaması ve aldıkları meslekî eğitimin uzaktan eğitimde tam manasıyla uygulanamaması, süreci zorlaştıran etkenler arasında görülebilir.

Görsel sanatlar öğretmenliği bölümünün uygulama ağırlıklı dersler ihtiva etmesi nedeniyle "geri bildirim-düzeltilme noktasında yaşanan güçlükler" ve "değerlendirmelerin çalışma fotoğrafları üzerinden yapılmasının yarattığı olumsuzluklar" da alana özgü diğer meslekî problemlerdir. Bunların yanı sıra süreçte "iletişim", "etkileşim", "katılım yetersizliği" gibi sorunlar öğretmen adayı ile öğrencilerin ilişkilerini belirleyen dezavantajlı durumlar olarak öne çıkmaktadır. Bu problemlerin kaynağı en temelde derslere katılımın zorunlu olmaması, katılan öğrencilerin kameralarını açmaması ve dersin başında katılanların da ders arasında veya ortasında ayrılması gibi faktörlere dayandırılabilir. Yani sanal sınıf ortamının fiziksel ortamın doğası ve normlarıyla farklılıklar içermesi, öğretmen adaylarını birtakım meslekî sorunlarla karşı karşıya getirmiştir. Hatta sanal sınıfla fiziksel sınıfı birbirinden ayıran bu faktörleri, öğretmen adaylarının sınıf yönetiminde zorlanmalarının muhtemel nedenleri arasında değerlendirmek mümkündür. Yapılan bir araştırmada da öğrencilerin ders katılımındaki düşüşün ve onlarla doğrudan etkileşim kuramamanın, kamera ve seslerin kapatılması gibi unsurlara bağlı olduğu ve bu durumun etkileşim bağlarını zayıflatarak öğretmen adaylarının motivasyonunu olumsuz yönde etkilediği saptanmıştır (Yiğit, 2022). Ayrıca etkileşim kuramama durumu, öğrenme sürecini de önemli ölçüde etkilemektedir (Morrison ve Sepulveda Escobar, 2020). Bununla beraber yalnızca uzaktan eğitimde değil yüz yüze eğitimde de sınıf yönetiminin, en problemliler arasında olduğu belirlenmiştir (Işıkoğlu, İvrendi ve Şahin, 2007; Baştürk, 2009; Akpınar, Çolak ve Yiğit, 2012). Dolayısıyla sınıf yönetiminin, yüz yüze eğitim ve uzaktan eğitimin ortak problemlerinden biri olarak öne çıktığı söylenebilir.

Araştırmada, öğretmen adaylarının yalnızca öğrencilerle değil; aynı zamanda uygulama öğretmenleriyle de "iletişim sorunları" yaşadığı tespit edilmiştir. Bu açıdan Sever'in (2023) araştırmasında, öğretmen adaylarıyla öğrenciler arasında etkileşim; uygulama öğretmenleriyle de iletişim sorununun varlığı doğrulanmıştır. Sürecin, uygulama öğretmeniyle yeterli düzeyde iletişimi olmayan ve dönüt-düzeltilme alamayan adaylar için daha zor geçtiği belirlenmiş; iletişim sorunu, uygulama öğretmenlerinin uzaktan eğitimde yaşadığı zorluklara ve süreç içinde artan iş yüküne bağlı olarak adaylarla ilgilenememesine bağlanmıştır (Sever, 2023). Aslan ve Sağlam'ın (2018) çalışmasında da uygulama öğretmenlerinin, üstlerine düşen görev ve sorumluluklarını layıkıyla yerine getiremediklerini doğrulanmıştır. Fakat aksi yönde; yani, öğretmen adayı ve uygulama öğretmeni arasında iletişim sorununun olmadığı yönünde sonuçlar da mevcuttur (Yiğit, 2022). Yaşanan bu sorunların, uygulama öğretmenin meslekî deneyim ve tecrübesine ya da diğer demografik niteliklerine veya öğretmen adaylarının akademik düzeyleri ve sosyal uyum becerilerine göre değişebileceği söylenebilir. Her halükarda adayların, uygulama öğretmenlerinden haklı olarak beklentileri vardır. Örneğin öğretmen adayları, uygulama öğretmenlerinden; düzenli görüşme saatleri belirlemesi, sınıftaki öğrencilerin bireysel farklılıkları hakkında bilgi vermesi, işlenecek derslerle ilgili örnek etkinlikler göstermesi, adaylar için ayrı ayrı rapor tutarak eğitim-öğretim etkinliklerini değerlendirmesi, okulda farklı ortamlarda kendilerini gözlemlemesi ve her ders sonunda dönüt vermesi gibi çeşitli beklentiler içindedir (Bektaş ve Ayvaz, 2012). Bu araştırmada da uygulama öğretmenlerinin, öğretmen adaylarına "geri bildirim verme" noktasında ihmalkâr davrandıkları tespit edilmiştir.

Çalışmada "katılım eksikliği", uzaktan eğitimin zayıf yönleri arasında gösterilmiştir ve yapılan araştırmalar, bu durumun kendi içinde üstün ya da güçlü yönlerinin olduğunu göstermektedir. Örneğin uzaktan eğitimde öğrencilerin dersi önemsememesi, katılımın azalmasına neden olmaktadır (Özgöl, Sarıkaya ve Öztürk, 2017). Koç'un (2020) araştırmasında, sanal sınıflarda öğrenci sayısı az olduğunda soru-cevap ve beyin fırtınası gibi tekniklerin daha sık kullanılabilirdiği belirlenmiştir. Öğrenci sayısının az olmasının sunduğu avantajlara karşılık kalabalık sınıflar da öğretmen adayları tarafından bir sorun olarak görülmüştür (Yeşilyurt ve Semerci, 2012). Derse katılan öğrenci sayısının az olması, henüz mesleğe dair ilk tecrübelerin kazanıldığı ve zaten kendi içinde birtakım güçlüklerin bulunduğu sanal ortamda öğretmen adaylarında dersin ve kendilerinin önemsenmediğine dair bir inanç geliştirmiş olabilir.

'Öğretmenlik Uygulaması 1' çalışmalarının değerli bir parçası olarak "gözlem faaliyetleri" de uzaktan eğitim sürecinde yaşanan sorunlar açısından kayda değerdir. Bu anlamda araştırmada, uygulama derslerinin büyük ölçüde "ZOOM" isimli iletişim teknolojisi platformundan yürütüldüğü belirlenmiştir. Başka araştırmalar da bu süreçte en çok ZOOM'un tercih edildiğini göstermektedir (Alper, 2020; Ünal ve Bulunuz, 2020; Çok ve Günbatır, 2022). Ancak bu araştırmada, derslerin bazı okullarda yalnızca "EBA" sistemi

üzerinden yürütüldüğü de görülmüştür. İşte tam da bu noktada, gözlem sorunları ortaya çıkmıştır. Çünkü EBA, öğretmen adaylarının kullanımına açık olmadığı için gözlem faaliyetleri aksamış ve işleyiş tam manasıyla görülememiştir. Dolayısıyla gelecekte "EBA sisteminin öğretmen adaylarının erişimine açılması" beklenmektedir. Bunun yanı sıra genel memnuniyet seviyesi yüksek olsa da bazı adaylar tarafından ara yüzünün karışık olması (K16), eski nesil ethernet kartı olan cihazlarda stabil çalışmaması (K40) ve öğrenciler açısından konforsuz olması (K20) gerekçesiyle ZOOM'un değiştirilmesine dair beklentiler de söz konusudur. Google Meet ise önerilen uygulamalar arasındadır.

Görsel sanatlar öğretmeni adaylarının derslere, uygulama öğretmenlerine ve uygulama öğretim elemanlarına ilişkin de birtakım beklentileri söz konusudur. Uygulama öğretim elemanlarından sınıf içi etkinliklere, mikro öğretim uygulamalarına ve tamamlanması gereken haftalık görevlere yönelik "yönlendirme yapması" ve zamanında "geri bildirim vermesi" beklenmektedir. Uygulama öğretmenlerinden ise "öğrencilerin takibi" konusunda daha hassas davranarak ders ciddiyetini tesis etmesi ve "meslekî bilgi ve tecrübelerini paylaşarak" gerçek bir öğretmenlik deneyimi kazandırması istenmektedir. Buradan, uygulama öğretmenlerinin öğretmen adaylarıyla meslekî paylaşımlarının olmadığı veya yetersiz olduğu ya da paylaşım noktasında isteksiz olduğu söylenebilir. Araştırmanın bu sonucu, Piştav Akmeşe ve Kayhan'ın (2021) özel eğitim bölümünde yaptığı çalışmanın sonucuyla çelişmektedir. Söz konusu araştırmada uygulama öğretmenlerinin, meslekî bilgi ve becerilerini aday öğretmenlerle paylaşma konusunda istekli oldukları belirlenmiştir. İki benzer araştırma arasındaki bu farklılık, uygulama öğretmenlerinin kişisel ve meslekî durumlarıyla ilgili olabilir.

Öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması dersindeki verimin artırılmasına dönük olarak ortaya koyduğu beklentiler, aynı zamanda süreçte yaşanan problemlere işaret etmekte ve bu yönüyle tavsiye niteliği taşımaktadır. Uygulama öğretmenleri, öğretim elemanları ve öğretmen adayları arasında yaşanan iletişim sorunları ve ortaya konulan beklentilerden hareketle sorumlu "paydaşların öğretmenlik uygulamalarına ilişkin temel görev ve vazifelerini yerine getirmediği" anlaşılmaktadır. Birçok araştırmanın sonucu; uygulama öğretmeni ve/veya öğretim elemanından kaynaklı bu durumun, yüz yüze eğitimde de yaşandığını göstermektedir (Yeşilyurt ve Semerci, 2011; Yılmaz, 2011; Akpınar, Çolak ve Yiğit, 2012; Topkaya, Tokcan ve Kara, 2012; Aslan ve Sağlam, 2018). Dolayısıyla bu sorun, benimsenen öğretim metoduna değil; paydaş faktörüne bağlıdır ve üzerinde durulması gereken bir husustur.

Ders anlatımlarının, öğretmen adaylarının meslekî algılarını olumlu yönde etkilediği belirlenmiştir (Şişman ve Acat, 2003). Bu araştırmada dersler noktasında öğretmen adayları, kendilerine "daha fazla sunum yapma ve mikro öğretim uygulaması gerçekleştirme fırsatı sunulmasını" beklemektedir. Öğretmenliği daha fazla deneyimlemek istedikleri anlaşılan adayların bu talepleri, temelde ders sürelerinin; dolayısıyla uygulama sürelerinin azalmasına bağlanabilir. Nitekim diğer bazı araştırmalarda öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulamalarına ayrılan ders sürelerini yeterli görmediği; hatta bu dersin lisans eğitiminin son iki yılında verilmesi gerektiği düşüncesine sahip olduğu ortaya konulmuştur (Gökçe ve Demirhan, 2005; Aydın, Selçuk ve Yeşilyurt, 2007; Şaşmaz Ören, Sevinç ve Erdoğan, 2009; Güzel, Cerit Berber ve Oral, 2010; Şimşek, Alkan ve Erdem, 2013; Aslan ve Sağlam, 2018). Yüz yüze eğitimde bile ders saati ve meslekî pratiklere ayrılan süre yetersiz görülürken uzaktan eğitimle beraber azalan ders sürelerinin, meslekî deneyim kazanma durumunu olumsuz etkilediğini söylemek mümkündür. Uygulama öğretmenlerinin uzaktan eğitimle öğretmen yetiştirme konusundaki deneyimsizliği ve dijital süreci yönetememesi de sunum süreçlerini etkilemiş olabilir. Gelecekte öğretmenlik uygulamalarının uzaktan eğitimle yürütülmesi durumunda, ders sürelerinin artırılması özellikle düşünülmelidir.

Çalışmada öğretmen adaylarıncı önceki yıllarda meslek bilgisi derslerinde öğretilen materyal ve etkinlik tasarımına yönelik uygulamaların dijital ortama aktarılmasının pek mümkün olmadığı, böyle bir dönüşüme hazırlıklı olunmadığı, sınıf yönetimi konularına ilişkin bilgi ve becerilerin dijital ortamda işlevselliğinin kalmadığı; dolayısıyla uzaktan eğitimle öğretmenlik becerilerinin kazandırılmayacağı düşünülmektedir. Hem bu nedenle hem de uzaktan eğitimin dezavantajlı görülen diğer sebeplerine bağlı olarak "öğretmenlik uygulamalarında yüz yüze eğitime geçilmesi" görsel sanatlar öğretmeni adaylarının temel beklentilerindedir. Yapılan bazı araştırmalarda öğretmen adaylarının eğitimde çevrim içi derslerin geleceğinin olmadığını (Karatepe, Küçükgençay ve Peker, 2020) ve genel itibarıyla uygulamalı (staj, atölye, laboratuvar gibi) derslerin uzaktan eğitimle yürütülmeye uygun olmadığını (İnanç ve Karaduman, 2020; Karatepe vd. 2020; Kayaloğlu, 2021; Özer ve Turan, 2021) düşündükleri ortaya konulmuştur. Dolayısıyla öğretmen adaylarının hem bu araştırmada hem de diğer araştırmalarda, uzaktan eğitime yönelik olumsuz algı geliştirdiklerini söylemek mümkündür.

Aynı zamanda literatürdeki araştırmalar, uzaktan eğitim algısında cinsiyet faktörünün de etkili olabileceğini göstermiştir. Bu doğrultuda kimi araştırmalarda öğretmen adaylarının uzaktan eğitim algıları

ve/veya tutumları erkek öğrenciler (Graham ve Jones, 2011; Fidan, 2016; Başar, Aslan, Günsel ve Akpınar, 2019) lehine, kimilerinde ise kız öğrenciler lehine değişmiştir. Bu çalışmada da katılımcıların büyük çoğunluğu (%72,5) kızlardan oluştuğu için uzaktan eğitimin tercih edilememesi sebepleri arasında cinsiyet faktörünün etkisinin olduğunu düşünülebilir. Ayrıca daha önce uzaktan eğitimle ders işlemiş öğrencilerin, uzaktan eğitime karşı daha olumlu tutum geliştirdiği tespit edilmiştir (Ateş ve Altun, 2008). Bu durumda, öğretmen adaylarının uzaktan eğitim tecrübelerinin olmaması; dahası diğer paydaşların da deneyimsiz olması durumunda memnuniyetin daha da düşebileceği göz önünde bulundurulabilir. Aday öğretmenlere öğretmenlik uygulaması dersi dışında mesleğe hazırlayacak destek eğitimlerin verilmemesi, adayların kendi sorumluluklarına teslim edilmiş sınıfların bulunmaması, uzaktan eğitim ile yüz yüze eğitimin birbirinden ayrı ortam ve deneyimler olarak algılanması ve oluşan yetersizlik duygusu uzaktan eğitimin tercih edilmemesi nedenleri arasında görülebilir. Bununla beraber Rapanta ve diğerlerinin (2020) öğrenen ve öğreten etkileşiminin güçlendirilmesine yönelik gerekli altyapı çalışmaları sağlandığında uzaktan eğitimin de en az diğer yöntemler kadar etkili olabileceği yönündeki görüşü dikkate değerdir.

Öneriler

Sonuçlar ışığında, uzaktan eğitimle yapılacak olan 'Öğretmenlik Uygulaması 1' derslerine yönelik öneriler aşağıda sıralanmıştır.

- 1) Resmî olarak 14 hafta süren 'Öğretmenlik Uygulaması 1' dersi faaliyetlerinin yetkili mercilerce belirlenecek belli bir kısmının, bundan sonraki süreçte -eğitim uzaktan olsun ya da olmasın- bilişim çağının gerekliliklerine uygun şekilde uzaktan eğitimle gerçekleştirilmesi.
- 2) Millî Eğitim Bakanlığı tarafından uygulama öğretmenlerinin kimliğine tanımlanan bilişim ağları ve diğer sistemlere, öğretmen adaylarının staj süreleri boyunca geçici olarak tanımlanması; erişim sorunları ve gözlem faaliyetlerinde oluşacak aksaklıkların giderilmesine yönelik önlemlerin alınması.
- 3) Dijital içerik hazırlama, dijital materyal tasarlama, dijital sınıf ortamında sınıf yönetimi, sanal sınıf gibi güncel kavramların lisans programlarına dâhil edilerek Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme, Sınıf Yönetimi ve Görsel Sanatlar Öğretimi gibi meslek bilgisi derslerinde işlenmesi.
- 4) Sanal sınıf benzetimi (simülasyonu) gibi öğretmenlik deneyimine imkân tanıyan yazılımların geliştirilmesi ve bir kısım mikro öğretim faaliyetlerinin bu şekilde gerçekleştirilmesi.
- 5) Öğretmenlik uygulamaları paydaşlarından uygulama öğretim elemanı ve uygulama öğretmenlerine, dijital eğitimle ilgili olarak bağlı oldukları kurumlar bünyesinde destekleyici eğitimler verilmesi.
- 6) Uygulama öğretim elemanları ile uygulama öğretmenlerinin, temel sorumluluk ve görevlerini yerine getirmeye özen göstermesi.
- 7) Öğretmenlik uygulamalarının yalnızca uzaktan eğitimle sürdürüleceği pilot fakültelerin/okulların belirlenerek sürecin, paydaşların perspektifinden yeniden değerlendirilmesi.

Kaynaklar

- Akmeşe, P.P. ve Kayhan, N. (2021). Koronavirüs (Covid-19) Salgınında Özel Eğitimde Öğretmenlik Uygulaması Dersi ve Öğretmen Deneyimleri. *KEFAD*, 22(1), 73-104.
- Akpınar, M., Çolak K. ve Yiğit, E.Ö. (2012). Öğretmenlik Uygulaması Dersi Kapsamında Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Yeterliliklerine Yönelik Uygulama Öğretmenlerinin Görüşleri. *M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 36, 41-67.
- Akpınar, M., Çolak, K. ve Yiğit, E. Ö. (2012). Öğretmenlik Uygulaması Dersi Kapsamında Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Yeterliliklerine Yönelik Uygulama Öğretmenlerinin Görüşleri. *M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 36, 41-67.
- Alper, A. (2020). Pandemi Sürecinde K-12 Düzeyinde Uzaktan Eğitim: Durum Çalışması. *Millî Eğitim*, 49(1), 45-67.
- Ateş, A. ve Altun, E. (2008). Bilgisayar Öğretmeni Adaylarının Uzaktan Eğitime Yönelik Tutumlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28(3), 125-145.
- Aydın, S., Selçuk, A. ve Yeşilyurt, M. (2007). Öğretmen Adaylarının "Okul Deneyimi II" Dersine İlişkin Görüşleri (Yüzüncü Yıl Üniversitesi Örneği). *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4(2), 75-90.
- Başar, M., Arslan, S., Günsel, E. ve Akpınar, M. (2019). Öğretmen Adaylarının Uzaktan Eğitim Algısı. *Journal of Multidisciplinary Studies in Education*, 3(2), 14-22.
- Baştürk, S. (2009). Öğretmenlik Uygulaması Dersinin Öğretmen Adaylarının Görüşlerine Göre İncelenmesi. *İlköğretim Online*, 8(2), 439-456.
- Bektaş, M. ve Ayvaz, A. (2012). Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Uygulaması Dersinden Beklentileri. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(3), 209-232.
- Bilgin, N. (2006). *Sosyal Bilimlerde İçerik Analizi: Teknikler ve Örnek Çalışmalar*. Ankara: Siyasal.
- Büyükoztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö.E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2010). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Pegem.

- Çok, C. ve Günbatır, M.S. (2022). Covid-19 Pandemisi Sürecinde Öğretmenlerin Uzaktan Eğitime İlişkin Öz-Yeterlik Algıları. *Eğitim Teknolojisi Kuram ve Uygulama*, 12(1), 57-83.
- Denzin, N.K., & Lincoln, Y.S. (2005). *The SAGE Handbook of Qualitative Research*. CA: Sage.
- Ekiz, M.A. (2020). The Views of Physical Education and Sports School Students About Distance Education in The Quarantine Period (A Qualitative Research). *Journal of Sport and Recreation Researches*, 2(1), 1-13.
- Er Türküresin, H. (2020). Examination of Distance Education Practices Conducted During the Covid-19 Pandemic Regarding the Views of Preservice Teachers. *Millî Eğitim*, 49(1), 597-618.
- Fidan, M. (2016). Uzaktan Eğitim Öğrencilerinin Uzaktan Eğitime Yönelik Tutumları ve Epistemolojik İnançları. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 31(3), 536-550.
- Gökçe, E. ve Demirhan, C. (2005). Öğretmen adaylarının ve ilköğretim okullarında görev yapan uygulama öğretmenlerinin öğretmenlik uygulaması etkinliklerine ilişkin görüşleri. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 38(1), 43-71.
- Graham, C. M., & Jones, N. (2011). Cognitive Dissonance Theory and Distance Education: Faculty Perceptions on The Efficacy of And Resistance to Distance Education. *International Journal of Business, Humanities and Technology*, 1(2), 212-227.
- Güven, S. ve Uçar, M. (2021). Öğretmen Adaylarının Uzaktan Eğitim ve Öğretmenlik Uygulaması Dersine İlişkin Görüşleri. *Journal of Awareness*, 6(3), 165-183.
- Güzel, H., Cerit Berber, N., ve Oral, İ. (2010). Eğitim Fakültesi Uygulama Okulları İşbirliği Programında Görevli Öğretmenlerin ve Öğretim Elemanlarının Öğretmenlik Uygulamasına Yönelik Görüşleri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 18(1), 19-36.
- Işıkoğlu, N., İvrendi, A. ve Şahin A. (2007). Öğretmenlik Uygulaması Sürecine Öğretmen Adaylarının Gözüyle Derinlemesine Bir Bakış. *Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 26, 131-142.
- İnanç, E. ve Karaduman, B. (2020). Covid-19 Pandemisi Sürecinin Öğretmen Adaylarının Mesleki Yeterlilikleri Açısından İncelenmesi. *Millî Eğitim*, 49(1), 635-656.
- Karatepe, F., Küçükgençay, N. ve Peker, B. (2020). Öğretmen Adayları Senkron Uzaktan Eğitime Nasıl Bakıyor? Bir Anket Çalışması. *Journal of Social and Humanities Sciences Research*, 7(53), 1262-1274.
- Kayaloğlu, S. (2021). Uzaktan Eğitimle Yürütülen Sanat Atölye Derslerinin Görsel Sanatlar Öğretmeni Adaylarının Perspektifinden Değerlendirilmesi. *Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22(3), 1475-1521.
- Keegan, D. (1998) The Two Modes of Distance Education, Open Learning: The Journal of Open, *Distance and e-Learning*, 13(3), 43-47.
- Koç, A. (2020). Covid-19 Salgını Sürecinde İlahiyat Fakültesi Öğretmenlik Uygulaması Dersinin Uzaktan Eğitim Yoluyla Yapılması: Örnek Bir Uygulama Modeli. *Millî Eğitim*, 49(1), 851-875.
- Merriam, S. B. (2013). Nitel Araştırma: Desen ve Uygulama İçin Bir Rehber (S. Turan, Çev.). Ankara: Nobel.
- Merriam, S. B., & Tisdell, E. J. (2016). *Qualitative Research: A Guide to Design and Implementation*. CA: Jossey Bass.
- Miles, M.B., & Huberman, M. (1994). *Qualitative Data Analysis: An Expanded Sourcebook*, Thousand Oaks, CA: Sage.
- Moore, M. G. (1972). Learner Autonomy: The Second Dimension of Independent Learning. *Convergence*, 5(2), 76-88.
- Morrison, A. ve Sepulveda Escobar, P. (2020). Online Teaching Placement During the Covid-19 Pandemic in Chile: *Challenges and Opportunities*. *European Journal of Teacher Education*, 43(4), 587-607.
- Özer, S. ve Turan, E. Z. (2021). Öğretmen Adaylarının Covid-19 Nedeniyle Sunulan Uzaktan Eğitime İlişkin Görüşleri. *Turkish Studies Education*, 16(2), 1049-1068.
- Özgöl, M., Sarıkaya, İ., ve Öztürk, M. (2017). Örgün Eğitimde Uzaktan Eğitim Uygulamalarına İlişkin Öğrenci ve Öğretim Elemanı Değerlendirmeleri. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 7(2), 294-304.
- Rapanta, C., Botturi, L., Goodyear, P. Guardia, L. & Koole, M. (2020). Online University Teaching During and After the Covid-19 Crisis: Refocusing Teacher Presence and Learning Activity. *Postdigital Science and Education*, <https://doi.org/10.1007/s42438-020-00155-y>
- Sakarya, G. ve Zahal, O. (2020). The Student Opinions on Distant Violin Education During Covid-19 Epidemic. *Turkish Studies*, 15(6), 795-817.
- Sever, I. (2023). Examination of Primary Teacher Candidates' Experiences in Distance Education Teaching Practices. *International Journal of Progressive Education*, 19(1), 170-186.
- Şaşmaz Ören, F., Sevinç, Ö. S. ve Erdoğan, E. (2009). Öğretmen Adaylarının Okul Deneyimi Derslerine Yönelik Tutumlarının ve Görüşlerinin Değerlendirilmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 15(58), 217-246.
- Şimşek, S., Alkan, V. ve Erdem, A.R. (2013). Öğretmenlik Uygulamasına İlişkin Nitel Bir Çalışma. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 34, 63-73.
- Şişman, M., ve Acat, B. (2003). Öğretmenlik Uygulaması Çalışmalarının Öğretmenlik Mesleğinin Algılanmasındaki Etkisi. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 13(1), 235-250.
- Topkaya, Y., Tokcan, H. ve Kara, C. (2012). Öğretmenlik Uygulaması Dersi Hakkında Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Görüşleri. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 5(7), 663-678.
- Ünal, M. ve Bulunuz, N. (2020). Covid-19 Salgını Döneminde Yürütülen Uzaktan Eğitim Çalışmalarının Öğretmenler Tarafından Değerlendirilmesi ve Sonraki Sürece İlişkin Öneriler. *Millî Eğitim*, 49(1), 343-369.
- Yeşilyurt, E. ve Semerci, Ç. (2011). Uygulama Öğretmenlerinin Öğretmenlik Uygulaması Sürecinde Karşılaştıkları Sorunlar ve Çözüm Önerileri. *Akademik Bakış Dergisi*, 27, 1-23.
- Yeşilyurt, E. ve Semerci, Ç. (2012). Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Uygulaması Öğretim Programına Bağlamında Karşılaştıkları Sorunlar ve Çözüm Önerileri. *International Journal of Human Sciences*, 9(2), 475-499
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2008). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin.
- Yılmaz, M. (2011). Sınıf Öğretmeni Adaylarının Öğretmenlik Uygulaması Dersini Yürüten Öğretim Elemanlarına İlişkin Görüşleri. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(4), 1377-1387.

- Yiğit, M. (2022). *Uzaktan Eğitim İle Yürütülen Almanca Öğretmenliği Öğretmenlik Uygulaması Dersine İlişkin Görüşlerin İncelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Trakya.
- Yolcu, H.H. (2020). Preservice Elementary Teachers' Distance Education Experiences at the time of Coronavirus (Covid-19) Pandemic. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 6(4), 237- 250.
- YÖK. (2018). https://www.yok.gov.tr/Documents/Kurumsal/egitim_ogretim_dairesi/Yeni-Ogretmen-Yetistirme-LisansProgramlari/Resim_Is_Ogretmenligi_Lisans_Programi_09042019.pdf

PROFESSIONAL EXPERIENCES OF PRE-SERVICE VISUAL ARTS TEACHERS IN VIRTUAL ENVIRONMENT

Sevgi KAYALIOĞLU

ABSTRACT

Due to the crisis created by the coronavirus epidemic, activities within the scope of teacher training continued through distance education in Turkey as in much of the world. The purpose of the current study is to reveal the advantageous and disadvantageous aspects of the 'Teaching Practice 1' course conducted through distance education in the field of visual arts education, its contributions to the professional experience of the participants, and expectations regarding the course. The participants of the study, which is a case study, consisted of 40 pre-service teachers studying in the visual arts teaching department of three different state universities in Turkey. The data of the study were collected with a semi-structured interview form and analyzed with an inductive approach, and the MAXQDA 20.4.0 package program was used at this stage. At the end of the study, it was concluded that some of the problems encountered in the distance education process are similar to the problems experienced in face-to-face education. Moreover, the pre-service visual arts teachers described teaching practice activities conducted through distance education as a "unique experience"; they developed a belief that the technology-based infrastructure in distance education will contribute to their professional experiences in the future. Situations such as distance education providing virtual teaching experience and increasing digital competence due to the integrated nature of the courses with technology are seen among the strengths of the teaching practice course. Despite its advantages, the decrease in the number of students participating in the lessons, the virtual environment's inability to represent the real classroom atmosphere, communication and interaction problems between the pre-service teachers and students were found to be the weaknesses of the process. Developing software tools that allow for teaching experiences like virtual classroom simulations and conducting a portion of micro-teaching activities in these environments can be given as suggestions.

Keywords: Teaching practice, visual arts, art education, distance education, covid-19, coronavirus